

## ABONNEMENT

Pays étrangers

Pour un an: 2 Dolars

Edition spéciale: 3 Dolars.

## ADRESSE

"İdjtihad,, Constantinople

Téléph: St. 865

xxvième ANNÉE

15 Février 1931

Dr. FAHREDDİN İKİNERİM

Ankara caddesi 71

İSTANBUL

Tel. ist. 1933

# İCTİHAD

Türkçe ve Fransızca

İLMİ, EDEBİ, İKTİSADİ

No: 315

## ABONEMAN:

SeneHği [24Nusha] Türki-  
ye için 2 1/2. Âlâ kâğıd-

lısı 5 Liradır

İDAREHANESİ

Cıgaloğlunda İctihad Evi

Tarihi Te'sisi:

1904 — Genève.

Yirmi altıncı sene

15 Şubat 1931

küpeler bile zuhûr etmektedir. Vaktile Mısır'dan İstanbula nakledilip elyevm Sultan Ahmed parkında bulunan Dikili taşın dört cephesinde ve — mû'tad olduğu vechile, — küçük dılı-ları muhaddeb olmak üzere, mustatil çerçeve içine alınmış olan, resmî ve hususî Fira'v'n isimlerini müş'ir Hieroglif yazıları, arasında bu mukaddes hunfesâ'nın resimleri de vardır.

Eski Mısır kumandanlarından birinin,ordu-su ile muharebeye giderken, yolda tesadüf ettiği hunfesâ sürüsüne hürmeten, oradan geçmiyerek, yolunu değiştirdiği için mağlub olduğunu vaktile bir kitapda okumuşum.

Bu hayvancıkların şammeleri pek kuvvetli olduğundan bin metre ve daha uzak mesafelerden mayıs kokusunu alır ve koşarak uçarak oraya toplanırlar ve yiyebildikleri kadar yedikten sonra cüsselerinden daha büyük yuvarlaklar yaparak yuvarlaya yuvarlaya yuvalarına götürürler. Bu nakil amelîyesine da'ima tesadüf edilirse de yuvarlağı ön ayaklarla değil, arka ayaklarla itip, sevk ettiklerine dikkat etmiş olanlar nadirdir.

Kitaplar, bunların mayıs veya gübreleri da'ima yuvarlak şekilde yapıp nakl ettiklerini söylemekte ve resimleri de öyle yapılmakta ise de Hicaz valiliğinde bulunduğum esnada 'Taifde' görüp tedkik ettiğim mukaddes hunfesâ soyundan birinin, kumlu ve bir az bayır bir yerden muntazam zikzaklarla sürüp götürdüğü mayıs, kürevî değil, âdetâ şosa silindirleri gibi düzgün bir istuvâne şeklinde idi, çok gayretli böcek bunu daha evvel oradan götürülmüş 'aynı çapda bir silindirin braktığı iz üstünden dikkatle sevk ediyordu.

Bilhassa 'arızalı yerlerde, silindiri şekli, sağa, sola dönerek ma'kul istikametlere yuvarlanması daha kolay olan yuvarlak şekle tabi'i müreccah olduğu âşıkâdır. Yanımdaki vilâyet yaverine: « Taifin hunfesâları, terakki ve tekâmül yolundan daha ilerilemişler! » diyerek, hayvancığı ve silindirini bir kaç def'a ta'kib ettiği izden çıkarak, ma'kûs tarafa çevirdiğimiz halde, o, bir kaç saniyelik bir tevakkufdan sonra yine gideceği cihete sevk

ve tam iz üzerine getirerek yoluna devam ediyordu.

Ahterî Mustafa Efendinin ( Kerih râyihalı ) demesi, hayvanın maişet ve meşgalesinden istidlâl ve tahmine müstenid bir söz olsa gerek. Belki bir çeyrek saat kadar kendisiyle meşgul olduğumuz Taif hunfesasında kötü bir koku hissettiğimizi hatırlamıyorum.

Takdis olunan henfesâ değilse de bu nev'e karabeti bulunan böceklerden, şu anda ismini tehattur edemediğim bir bocek pek iyi bir gül kokusu neşeder. Meşhur natüralistlerden biri mukaddes hunfesânın zekasına dair cidden dikkatî câlip tecrübelerini hikâye eder.

Ebubekir Hazim

HİKÂYE

«DAUDET» den

## YILDIZLAR

Hayvanlarımı ( Luberan ) da otlağa götürdü -

**ŞA'İRİN DELİ RU'YASI**  
Girmeden haclesine vuslati reng ü ahenk  
Böyle dilmest idi sahbayı ezelle ebedim ;  
Yaşadım zevkini bir 'alemi istiğrakın,  
Deli ru'yalarımı ağlatan 'akl istemedim.  
«Karlı Dağdan Ses»den 20 Nisan 1929

ğüm zamanlar bazan haftalara, köpeğim ( Labri ) ve sürülerimden ve kendi gibi münzeviler arayan ( Dö Lür ) dağımın keşifle , seçilemiyecek kadar uzaklarda ( Piemont ) un kömür-cülerin den başka

insan yüzü görmezdim ; bunlar da etraflarını saran ıssız münzevi muhitin tesirinde kalmış , konuşmak zevkini kaybetmiş hilesiz saf insan - lardı .

Her onbeş günde bir de bulunduğum tepeye yükselen yokuşun başından çingırak sesi duyunca çifliğin emektar katırı olduğunu anlamakta güçlük çekmezdim. Bu bana onbeş günlük erzakımı getiren ya, şen (Miyero) veya takkeli başı uzaktan göz alan (Norat) hala idi. O günler benim mesut günlerim olurdu. Bana yeni havadisler, düğün vaftiz dedikoduları anlatırlardı. Fakat beni en çok alakadar eden çiftlik sahibimizin kızı (Stefanet) in masum riyasız hikâyecikleri idi. Onlara öyle alışmıştım ki. Bu hikâyecikler her gün bana yalnızlık arkadaşı olurlardı. Üzerime şiphe almak için bu mevzula fazla alakadar olduğumu göstermiyor, fırsat buldukça da yıldızlar kadar güzel yavrunun cümbüşlere gidip gitmediğini, sormakta kusur etmiyordum. Eğer bana , bu taşkın alakamın sebebini sorarlarsa diye şu cevabı da hazırlamıştım :

— Ben yirmi yaşıdayım, yirmi sene içinde

gördüğüm en güzel mahlûk (Stefanet) tir. onun güzelliğine bütün tabiat ortak, ben fakir çobanın onunla alâkasını sadece dağ adamının bir ibadeti diye kabul edin...

Yine bir pazar günü onları bekliyordum. Fakat onlar gecikmişlerdi. Sabahleyin kendi kendine; her halde büyük âyin sebebine geciktiler diyordum. Sonra öğleye doğru müthiş bir fırtına çıktı, hayvanın aşılması zor yollarda kaldığına hükmettim, ve gecikmelerine fırtınayı sebep buldum. Nihayet saat üçe doğru sema yıkanmış ve dağ yağmur damlalarını gümtişle - yen güneşle aydınlanmıştı, yapraklardan süzülen damlacıkların hüznünlü şırıltısını dinlerken çiftlik hayvanının neş'eli cıngırağını duydum.

Fakat hayvanı idare eden ne küçük (Miyero) idi nede (Norat) hala... (Stefanet), erzak çanta - larının arasında oturmuş dağların havasından, fırtınadan yüzü kuru bir gül rengini almış, hanımının ta kendisi idi. Küçük (Miyero) hasta, (Norat) hala da çocuklarının yanında imiş. Bunları melek yavru hayvandan inerken geç kalırsa unutacakmış gibi acele anlattı ve yolu kaybet - tiği için geç kaldığını da ilâve etti. Çiçekli dantellalı parlak cepkenile bir minyatüre ne kadar benziyordu. Gözlerini ondan ayıramıyordum. Şimdiye kadar onu bu kadar yakından görme - miştım.

Kışın sürüyü yaylaya indirdiğim zaman akşam yemeklerini çiftlikte yer ve bazan da ona yemek salonunda tesadüf ederdim. O kibirlî, aze - metli bir hanımefendi gibi hizmetçiye emirler verir benim yüzüme bile bakmazdı. Şimdi buraya benim için gelmişti. Bu fevkalâdeliğin beni deli etmediğine hayret ediyordum. Getirdiklerini yere indirdikten sonra (Stefanet) birden hatırlamış gibi etrafına bakındı, ve pazarlık elbiselerinin uçlarını kirlenir korkusile kaldırarak kulübeme bile girdi. Ot ve koyun postundan yatağım, duvarda asılı gocuğum, silahım; bütün bunlar onu eğlendiriyordu.

— Demek sen burada yaşıyorsun ha biçare çobanım. Kim bilir yalnızlıktan ne kadar sıkı - lırsın. Ne yapıyorsun neler düşünüyorsun?

Sizi düşünüyorum hanımım demeyi ne kadar isterdim!. Ve yalan söylemiş olmayacaktım, fakat hayretim, saadetim o kadar büyüktü ki bir kelime söyleyemedim. Şaşkınlığımı hissetti ve şeytanca muzipliklere başladı:

— Ya dostun; seni görmeğe buraya gelir değilmi? Kim bilir ne kadar güzel bir dağ perisidir..

Asıl bunları söyleyen o çukur yanacaklarını

büzen, yüzüne anlatılamıyan bir güzellik veren gülüşile; bir periye benziyordu..

— Hoşca kal çoban, allaha ısmarladık..

— Güle güle hanımım..

Ve o boş sepetlerle beni yine yalnız bıraktı gitti. Katırın ayakları altında yuvarlanan taşları kâlbime vurmuşlar gibi bir acı duydum, ve bu acıyı uzun çok uzun zaman hissettim. O gün muhavyelemi süsleyen ruyalardan ayrılmamak için hareketten korkuyordum. Akşam üstü koyunların itişerek, meleyerek ağıla girişlerini seyrederken yokuş başından beni çağırdıklarını işittim. Bu (Stefanet) ti. Güler yüzünü korku sarmış, ıslaklıktan donmuş, her tarafı titreyordu.

Yağmurlardan taşan (Sorg) u boğulmak tehlikesine rağmen geçmek cesaretini göstermiş fakat bütün azmine rağmen muvaffak olamamış; daha müthiş gecenin bu saatinden sonra çiftliğe dönmek adeta bir delilikdi, ve imkânsızdı. (Stefanet) in; gece karanlığı içinde, karışık geçit - lerde yolunu bulmasına imkân yoktu. Ben de hayvanlarımı bırakıp buradan ayrılamazdım. Geceyi bu ıssız dağda geçirmek onu endişelen - diriyor, çiftliktekilerin merakları onu bûsbütün kıvrandırıyor, Ben dilim döndüğü kadar onu teskinle çalışıyor:

— Temmuz geceleri çok kısadır hanımım.. Emin olun gidemezsiniz; diye temin ediyordum. (Sorg) un insafsız sularında ıslanmış ayacaklarını ve prıltılı elbisesini kurutmak için hemen bir ateş yaktım. Sonra ona sarayımın en güzel yemeklerini, süt ve peynir ikramettim; fakat zavallı küçük ne yemeği ne de ısınmayı düşünmüyor, bana da ağlamak arzusu veren iri damlalar solgun yanacaklarından yuvarlanıyordu. Artık gece çökmüştü. Dağların tepelerinde güneşin kirli tozları uçuşuyor köşeden doğan mehtap keskin ziyasile rakibine meydan okuyan bir Burjuva azameti tashyordu.

Sonu gelecek nushada Nakli: Hikmet Hakkı

## Abdulahak Hamid Bey

79 uncu doğum yıl dönümü

**Dahi Şa'irimiz Hamid 7, şubat 1931 de 79 yaşını ikmal etmiştir. Bu günü tes'îd ve dile ve heyecan dili olan şi're verdiği yükseklik ve genişlik zıkr ve tebcil olunmuştur. Ustada halis hürmet ve muhabbetlerimizi arz ederiz.**

İctihad